

Prekentekest: Mark 8,1-9

På denne tid hendte det igjen at en stor folkemengde var samlet, og de hadde ikke noe å spise. Da kalte Jesus disiplene til seg og sa: "Jeg synes inderlig synd på folket. De har alt vært med meg i tre dager, og de har ikke noe å spise. Sender jeg dem sultne hjem, vil de bli helt utmattet på veien - noen av dem kommer jo langveisfra." Disiplene svarte: "Hvordan kan noen skaffe mat her i ødemarken til å mette alle disse?" Han spurte dem: "Hvor mange brød har dere?" "Sju," svarte de.

Da bad han folket sette seg ned på bakken. Så tok han de sju brødene, bad takkebønnen, brøt dem i stykker og gav til disiplene, for at de skulle dele dem ut, og de delte dem ut til folket. De hadde også noen få småfisk. Han velsignet dem og bød at de skulle deles ut. Alle spiste og ble mette. Etterpå samlet de sammen stykkene som var til overs, hele sju kurver. Det var omkring fire tusen mennesker der. Han lot dem dra hjem.

Jesus gjorde mange undergjerninger, deriblant nevnes to ganger at han gjorde brødunder. I dette tilfellet var det omkring fire tusen mennesker som ble mette etter å ha fått til sammen sju små brød og noen småfisker. Når vi hører om at Jesus gjorde under, er det noen som innvender; – det går ikke an, det kan aldri ha skjedd. – Naturlovene kjenner vi, de lar seg ikke sette til side.

Til det er å si: Ja, vi skal ha respekt for naturens lovmessigheter og ikke ta for lett på innvendingene. Tryllekunstner er vel stort sett det nærmeste folk kommer under i dag, men da vet vi samtidig at det er illusjon og juks det vi ser. Evangeliene vil overbevise oss om at Jesus faktisk overstyrte naturlovene. For disse som opplevde brødunderet var det som skjedde like fysisk umulig som for oss. En tryllekunstner kan kun skape illusjoner. Jesus skapte ny virkelighet.

Vi kan ikke gjøre undre, men for han som har skapt både naturen og naturlovene er ingenting umulig. Johannesevangeliet kaller Jesus Ordet som alt er blitt til ved, og Paulus sier at Jesus står over alt det skapte. (Kol 1,15). Evangeliene er vitnesbyrd om hva som faktisk hendte. I glimt får vi se at der Jesus er, kommer Guds rike nær med nyskapelse og godhet.

En stor flokk hadde oppsøkt Jesus, kanskje for å oppleve tegn og under, kanskje for å høre forkynnelse om Guds rike. Nå var det på tredje dagen og de ble etter hvert sultne. "Da kalte Jesus disiplene til seg og sa: Jeg synes inderlig synd på folket. De har alt vært med meg i tre dager, og de har ikke noe å spise." Legg merke til Jesu medfølelse. Jesus tar både deres åndelige og legemlige tilstand på alvor. Det er en inderlighet og omsorg i det som nå skjer. "Hvor mange brød har dere?" "Sju," svarte disiplene. Del ut! Jesus bad først takkebønnen. Disiplene stod for utdelingen. Sju brød og noen småfisker ble nok til alle.

"Del ditt brød med sulten bror som må hjemløs vandre. Dette er vårt kall på jord: bære bør for andre." Slik lyder første vers av en av våre kjente salmer. Nos.713. Og nettopp her er vi ved et av kjernepunktene i søndagens prekentekest; det ansvaret du og jeg har for vår neste. Vi ser at alt disiplene hadde, ble lagt fram for Jesus, sju brød i alt. Uten å sikre seg selv delte de ut. Hvor lett er det ikke å være smålig, gi det som blir til overs til trengende, dele ut smuler av sin overflod. Jeg bodde en gang i en av de rikeste kommunene i landet. Da de velstående innbyggerne gikk i kirken gav de bare småmynter i kollekten. Her i menigheten er det stort

sett folk med lav inntekt som holder menighetsarbeidet oppe økonomisk. Trofaste kirkegjengere gir hver søndag. På sikt blir det penger av dette. Et gammelt bibelsk prinsipp er å gi tiende. Som en frivillig ordning er mange kristne med på å gi tiendedelen av inntekten til Guds rike.

En familie hadde slitt med livet og med økonomien i alle år. De hadde bedt mye til Gud om hjelp og støtte. Etter at far i huset ble syk, ble økonomien dårlig. Da han ble arbeidsufør utbetalte forsikrings-selskapet mer enn 700.000 kroner. Pengene kom uventet, og for første gang kunne familien få sårt tiltrengte ting de lenge hadde måtte gi avkall på. Denne familien hadde lovet Gud å gi tiende av all inntekt til Gud. Gud minnet dem om andre familier som også slet med å få endene til å møtes. Resultatet var at før jul ble det nok til julegaver og glede i flere familier som den høsten hadde bedt til Gud om hjelp.

"Hvor mange brød har dere?" spurte Jesus disiplene. Han bad ikke om smuler. Han bad dem komme med det de hadde. La også oss følge oppfordringen til å legge alt vi har fram for Jesus. For noen vil det være enkelt, fordi en eier ikke stort. Andre får mye å legge fram, hus og hytte, bil og sparekonto. Jesus advarte mot Mammon. Det en eier kan eie en selv. Den rike unge mannen Jesus møtte fikk utfordringen: "Selg alt det du eier, og del pengene ut til de fattige." Luk 18,22. Det er ikke sikkert du vil få samme oppfordringen av Jesus, men det er sunt å tenke tanken; hvor mye betyr tingene for meg? Er jeg villig til å gi avkall på det jeg gjennom livet har opparbeidet meg? Hva om Jesus sa til meg det han sa til den rike unge mannen?

Rundt oss er det mange som ber til Gud om hjelp. Hjelpen kommer ofte gjennom menneskers hender. Kanskje kjenner du noen som kan få positivt bønnesvar i form av praktisk og økonomisk hjelp og omsorg, et besøk til en ensom, en oppmuntring, et vennlig ord. Det er utrolig mange som sliter, og flere enn vi vet om som ber.

Jesus lot et brødunder skje på nytt. Han velsignet det disiplene hadde gitt ham, og nå skulle disiplene dele ut det Jesus hadde velsignet. Små midler rakk langt. Det viser seg i praksis at Jesus gjør "brødunder" den dag i dag. Små midler blir til mye større velsignelse enn vi skulle tro, enten det når frem som bønnesvar til trengende, eller som misjon til mennesker som for første gang får høre om Jesus.

De fire tusen som var samlet foran Jesus hadde vært der i tre dager. Hva skjer når brødet lar vente på seg? Noen opplever at midlene tar slutt. Selv om flertallet blant oss klarer seg bra og vi lever i et velstandssamfunn, er det likevel mange nok som ikke vet hvordan de skal få endene til å møtes. Noen ser seg nødt til å selge eiendeler som har betydd mye for dem. Noen tenker i sitt stille sinn: Hvor langt ned går det an å komme og likevel tro på Jesu forsikring om omsorg. Jesus har sagt: "Se på fuglene under himmelen! De sår ikke, de høster ikke og samler ikke i hus, men den Far dere har i himmelen, gir dem føde likevel. Er ikke dere mer verd enn de? ... Og hvorfor er dere bekymret for klærne? Se på liljene på marken, hvordan de vokser! De arbeider ikke og spinner ikke ... hvor mye mer skal han ikke da kle dere?" Matt 6,26-30.

Vi skal legge merke til at Jesus gir løfte i forhold til mat og klær som vi trenger for å leve. Et annet spørsmål er om vi som kristne har forsikring om å få opprettholde vår levestandard. Jeg kan ikke se at vi har en slik forsikring i vår Bibel. Det hender at noen mister grunnlaget for velstanden og den høye levestandarden, skulle de da være forlatt av Gud? I Bibelen står det om prøvelser. Det er troen som prøves når tilværelsen ramler sammen. Fra troende mennesker som har opplevd å miste mye, har jeg hørt vitnesbyrdet; nederst på bunnen var Jesus. Selv da alt som kunne falle fra hverandre falt, var Jesus der og tok i mot. Det gjør noe med en kristen å bli tatt med ned på dypet, dypere enn en selv vil. Stoltheten må fare, men ydmykheten gir hjelp til å gripe nåden.

Selv om mye av bønnesvar og hjelp kommer i form av medkristnes omsorg, hører det med at de godene vi har i samfunnet også sorterer inn under Guds utstrakt hånd. Gud styrer verden også gjennom lover i samfunnet som bærer i seg den samme omsorgen for enkeltmennesket vi finner i de ti bud. Gode sosiale ordninger er en velsignelse vi dypest sett kan takke Gud for, noe vi i praksis også bør gjøre.

Vi har lært å be vårt Fadervår; gi oss i dag vårt daglige brød. Uten Guds omsorg ville bønnen vært meningsløs. I årenes løp har mange bønner steget opp til Far i himmelen fra hjem med tomme fat. Uten generasjoner med bedende kvinner og menn, ville nok mye vært annerledes for noen og enhver av oss i dag.

Det er også en kjensgjerning at mange glemmer Gud når de har det godt. Drømmen fra tidligere generasjoner om hus og hjem og mat, er i vår tid overgått av virkeligheten for mange. Samtidig som vi ser at det store flertallet opplever materiell overflod, opplever mange tilsvarende åndelig fattigdom og tomhet. Denne vår tids fattigdom er en langt større ulykke enn gamledagers armod.

Han som gjorde brødunder i ødemarken for å mette legemlig sult, han har også mat å gi for åndelig underernærte. I denne gudstjenesten er det nattverd. Vi hørte Jesus ord fra preteksten; han tok et brød, takket, brøt det, gav disiplene. Ordene er de samme som da Jesus senere innstiftet nattverden. Brødet fra Jesu hender rekkes til disiplene, og skal igjen rekkes ut. Dette brødet er Jesus selv. "Jeg er livets brød. Den som kommer til meg skal ikke hunge, og den som tror på meg, skal aldri tørste." Joh 6,35.

I nattverden skjer dette på en lett anskuelig måte. Livets brød deles ut og tas imot. Brød og vin, Jesu legeme og blod. Offeret på Golgata tas imot og spises til velsignelse for den som tror. Det blir vår mat. Det blir til stede i oss og gjelder for oss. Som kristne vet vi at det er dette offeret alene som gir evig liv. Gjennom det er vår synd borte. Gjennom det er vår skyld over for Gud betalt.

Som barn møter vår himmelske Far oss med omsorg. Han vet at vi trenger både brød for livet og brød for evigheten. Disiplene fikk brød i sine hender. De fikk det for å dele. Også vi står både som mottakere og som givere. I bønnen etter hver kollekt i gudstjenesten ber vi til Gud: "Din er jorden og det som fyller den. Alt vi eier tilhører deg. Velsign disse gaver

...”, alternativt lyder det, ”... av ditt eget gir vi deg tilbake”. Ordene speiler at det vi eier har vi fått for å forvalte slik Gud finner det best.

Derfor lyder det en trøst og en oppfordring til Jesu flokk i dag. Trøsten er at Jesus viste omsorg for den som var sulten. Han hadde makt den gang til å gripe inn for å hjelpe. Heldigvis, ”Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja til evig tid.” Hebr 13,8. I dag møter han oss med den samme omsorgen og makten til å hjelpe.

Oppfordringen til oss kan sies med ordene fra salmen: ”Del ditt brød med sulten bror, selv du fikk det givet. Rekk en hånd og si et ord som gir lys til livet.”

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.